

УДК 338.439.02:330.522

JEL Classification: Q18

DOI: 10.20535/2307-5651.33.2025.335860

Шинькович А. В.кандидат економічних наук,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування

ORCID ID: 0000-0003-2922-3796

Державний торговельно-економічний університет

Shynkovych Andrii

State University of Trade and Economics

РОЗБУДОВА ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТУ ПІДВИЩЕННЯ АСЕКУРАЦІЇ ПРОДОВОЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЛЯ ПІСЛЯ ВОЄННОГО ВІДТВОРЕННЯ

DEVELOPING PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS AS A TOOL TO IMPROVE FOOD SECURITY IN POST-CONFLICT RECONSTRUCTION

У статті уточнено змістове наповнення поняття «державно-приватне партнерство», розглянуто його довоєнний та сучасний стан в агропродовольчій сфері України, виявлено проблеми і бар'єри для його розвитку. Розроблено обґрунтовані пропозиції щодо розбудови державно-приватного партнерства, як інструменту підвищення потенціалу асекурації продовольчої безпеки для післявоєнного відтворення. Наголошено, що запропоновані заходи та ініціативи допоможуть зміцнити державно-приватне партнерство як ефективний інструмент для підвищення потенціалу асекурації продовольчої безпеки в умовах післявоєнного відтворення, що буде генерувати численні переваги, а активізація співпраці між державою та приватним сектором підвищить ефективність, продуктивність, інноваційність, стійкість, інклюзивність та автономність агропродовольчої сфери.

Ключові слова: продовольча безпека, державного регулювання економіки, асекурація, аграрна політика, державно-приватне партнерство, після воєнне відтворення.

The article notes that the development of public-private partnership is critically important for increasing the potential for ensuring food security, especially in the conditions of post-war reconstruction, because it is public-private partnership that allows optimizing the use of limited resources, combining the financial and technological capabilities of the state and the private sector. The content of the concept of "public-private partnership" is clarified, its pre-war and current state in the agri-food sector of Ukraine is considered, problems and barriers to its development are identified, in particular, it is noted that the agri-food sector of Ukraine has great potential for attracting investment, however, existing problems, such as corruption, political instability and insufficient transparency in doing business, hinder the development of public-private partnership. Reasoned proposals have been developed for the development of public-private partnerships as a tool for increasing the potential for ensuring food security for post-war reconstruction, and the need to improve the regulatory framework, create a favorable investment climate, and develop infrastructure to enhance cooperation between the state and business has been argued, which will become a driver for the development of public-private partnerships. To attract private investment in the agri-food sector, financial incentives such as tax breaks, grants, and subsidies should be introduced, which will significantly increase the potential for food security. Platforms should be launched in the agri-food sector to support innovations and training programs. It was emphasized that the proposed measures and initiatives will help strengthen public-private partnerships as an effective tool for increasing the potential for ensuring food security in the context of post-war reconstruction, which will generate numerous benefits, and the intensification of cooperation between the state and the private sector will increase the efficiency, productivity, innovation, sustainability, inclusiveness and autonomy of the agri-food sector.

Keywords: food security, state regulation system, insurance, public-private partnership, post-war reconstruction.

Постановка проблеми. Розбудова державно-приватного партнерства є критично важливою для підвищення потенціалу асекурації продовольчої безпеки, особливо в умовах післявоєнного відтворення, тому що саме державно-приватне партнерство дозволяє оптимізувати використання обмежених ресурсів, об'єднуючи фінансові та технологічні можливості держави і приватного сектору. Окрім того, після війни, сільськогосподарська інфраструктура гостро потребуватиме відновлення, а приватні компанії зможуть забезпечити інвестиції та інновації, які необхідні для модернізації виробництва, зберігання та доставки сільськогосподарської продукції. Водночас, співпраця між державою та приватними компаніями сприятиме розвитку нових

технологій у сільському господарстві, таких як інтелектуальні системи управління, нові методи вирощування культур, що, в свою чергу, підвищить продуктивність і стійкість агропродовольчої сфери. І, нарешті, державно-приватне партнерство підтримає розвиток локального виробництва, місцевих фермерів, що важливо для зниження залежності від імпорту та забезпечення продовольчої автономії країни. Таким чином, розбудова державно-приватного партнерства у контексті підвищення потенціалу асекурації продовольчої безпеки може стати важливим інструментом для успішного відновлення економіки країни після війни, а державні програми, реалізовані спільно з приватними партнерами, допоможуть зменшити рівень бідності та

покращити якість життя населення через доступ до якісних та доступних продуктів харчування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Огляд наукових публікацій, засвідчує, що проблематика теоретико-методологічних засад державно-приватного партнерства знаходиться у полі зору багатьох дослідників, особливо слід відмітити доробок таких учених, як: С. Володін, О. Витвицька, О. Кондрат [1], Н. Гражевська, А. Мостепанюк [2], В. Гришин [3], О. Гудзь [4, 5], В. Крилов [6], І. Косач [7], Д. Морарь [8], Р. Мудрак, В. Лагодієнко, А. Осіпова, О. Фротер, К. Соколюк [9], Г. Олійник [10], І. Петрова [13], Н. Усата [14] та інші. Однак, незважаючи на великий інтерес та значну кількість наукових розвідок, залишилися нерозкритими і дискусійними питання розбудови державно-приватного партнерства, як інструменту підвищення потенціалу асекурації продовольчої безпеки для післявоєнного відтворення, які потребують подальшого поглибленого дослідження.

Формування цілей статті. Розглянути стан, виявити проблеми та розробити обґрунтовані пропозиції щодо розбудови державно-приватного партнерства, як інструменту підвищення потенціалу асекурації продовольчої безпеки для післявоєнного відтворення.

Виклад основного матеріалу. Нині не викликає сумніву, що продовольча безпека – це наріжний камінь турботи про здоров'я та загальне благополуччя нації, незалежно від її розташування. Вона гарантує наявність достатньої кількості продуктів харчування, які є безпечними та мають необхідні поживні речовини. Цей фактор відіграє вирішальну роль у підтримці фізичного та психічного розвитку кожної людини [3]. Україна завжди займала високі позиції щодо виробництва продовольства, і сьогодні не зважаючи на воєнну агресію росії, завдяки підтримці партнерів, Україна залишається ключовим гравцем на світових ринках зерна та соняшникової олії, з часткою понад 10% міжнародної торгівлі. У 2023 році експортовано 16,1 млн тонн пшениці до 65 країн, 26,2 млн тонн кукурудзи до 80 країн і 5,7 млн тонн соняшникової олії до 130 країн світу [11]. Водночас, зауважимо, що попри те, що Україна входить до числа світових лідерів у виробництві та експорті агропродовольчих товарів, актуальною соціальною проблемою всередині країни залишається обмежена економічна доступність продуктів харчування [9, с. 460], що підвищує необхідність нарощення потенціалу асекурації продовольчої безпеки. І ми підтримуємо позицію науковців, які стверджують, що наразі недоречно вести мову про сталий поступ агропромислового комплексу – війна триває, втрати не припинилися. Найактуальніше – зосередитися на пошуку способів створення ефективної системи передачі наукових новацій у галузі, що найбільше їх потребують. Ефективність цієї системи частково залежить від підтримки державного фінансування наукових розвідок, проте визначальну роль покликані відіграти бізнес-ресурси, що гарантують затребуваність і прибутковість інтегрованої інноваційної системи, а відтак – її стабільну дієздатність [1, с. 236]. Окрім того, додатковим та надзвичайно серйозним випробуванням для українських підприємств стало питання повернення ветеранів війни до колективу, їх інтеграція та професійна переорієнтація. Війна, без сумніву, трансформувала підхід до організаційної культури, партнерства

і взаємодії, генеруючи нові труднощі та обмеження. Через це слід зосередитись на нових пріоритетах, мотивації, умовах роботи, на розробці інноваційних стратегій для гармонізації організаційної поведінки в умовах цифрової трансформації, адже укріплюватися та будувати післявоєнне майбутнє країни необхідно вже зараз [5]. При цьому, наголосимо, що вирішення вказаних труднощів слід втілювати, зважаючи на передовий європейський та світовий досвід [14, с. 67], який підтверджує результативність використання моделей державно-приватного партнерства для відбудови та розвитку економіки країн.

Власне кажучи, державно-приватне партнерство – це механізм, який дозволяє залучити ресурси приватного бізнесу для розбудови інфраструктури, покращення якості та розширення спектру публічних послуг, а також звільняє державу від конкретних ризиків, що виникають під час реалізації суспільних проєктів [4]. І. Петрова підтримує таку позицію і переконує, що державно-приватне партнерство це «відносини, у рамках яких відбувається розподіл ризиків, які ґрунтуються на меті надання погодженого державою результату або державної послуги, що поділяє держава та партнери з боку приватного сектора» [13, с. 89]. Г. Олійник, уточнює, що державно-приватне партнерство це «інституційний механізм взаємодії, з одного боку держави, а з іншого – одного чи декількох приватних партнерів, з метою реалізації суспільно значущих проєктів» [10, с. 68]. Н. Гражевська та А. Мостепанюк розкривають, що державно-приватне партнерство це «певні домовленості між державними та приватними структурами стосовно спільної реалізації суспільно важливих проєктів найбільш ефективним способом» [2, с. 32]. Таким чином, доходимо до переконання, що державно-приватне партнерство є важливим інструментом взаємодії між державою та приватним сектором, який може суттєво вплинути на асекурацію продовольчої безпеки. Сутність державно-приватне партнерство у цьому контексті полягає в спільному використанні ресурсів, технологій і знань для досягнення спільних цілей у сфері аграрного виробництва, постачання продуктів харчування та їх розподілу. Так, державно-приватне партнерство дозволяє залучати приватні інвестиції в інфраструктуру, технології та інновації в агропродовольчій сфері, що включає модернізацію сільськогосподарських підприємств, будівництво складів, логістичних центрів, розвиток систем зрошення. Тобто, співпраця між державою та приватним сектором сприяє передачі технологій та знань, що підвищує ефективність виробництв, поліпшує якість продукції та знижує витрати. Державно-приватне партнерство, як інструмент підвищення потенціалу асекурації продовольчої безпеки має включати програми підтримки малих та середніх фермерських господарств, надання їм доступу до кредитів, страхування та ринків збуту, що є важливим для стабільності аграрного виробництва [6, 7, 14]. Крім того, співпраця повинна бути спрямована на розробку і реалізацію програм, які забезпечують доступність продуктів харчування для населення, особливо в регіонах з високим рівнем бідності та стимулювати впровадження сталих практик у сільському господарстві, що сприятиме збереженню природних ресурсів, підвищенню екологічної стійкості агропродовольчих систем і зменшенню негативного впливу на довкілля. Таким

чином, державно-приватне партнерство у контексті продовольчої безпеки є дієвим механізмом, що дозволяє оптимізувати ресурси, покращити ефективність, забезпечити стабільність агропродовольчої сфери і підвищити доступність продовольства для населення, оскільки ключовими факторами успіху стають відкритість до співпраці, інноваційний підхід та готовність обох секторів до взаємодії і спільного пошуку рішень.

При усій важливості державно-приватного партнерства, як інструменту підвищення потенціалу асекурації продовольчої безпеки, констатуємо, що навіть у довоєнні часи, агропродовольча сфера знаходилася на останньому місці за вартістю проектів державно-приватного партнерства в Україні за результатами 2019 року (50052,90 тис. грн, 0,025% від загальної вартості проектів), за 2020 рік проекти аграрного сектору взагалі не були передбачені [8, с. 93]. Хоча, слід відмітити, що у довоєнний період, державно-приватне партнерство в агропродовольчій сфері України все ж мало кілька успішних прикладів, які сприяли її розвитку. Так, за моделями державно-приватного партнерства реалізувалися проекти з будівництва, експлуатації та управління зрошувальними системами, що дозволяло підвищити урожайність та ефективність використання земель, а створення та управління оптовими ринками завдяки партнерству між державою та приватним сектором сприяло покращенню логістики та збуту агропродовольчої продукції. Успішно реалізовувалися проекти з переробки відходів, що допомагало знизити екологічний вплив та створювати додану вартість [12]. Також, державно-приватне партнерство сприяло будівництву та управлінню об'єктами соціальної інфраструктури, такими як школи, лікарні та дороги, що покращувало якість життя в сільських громадах [12]. Тобто, у довоєнний період, хоч і повільно, але ж розвивалась співпраця між державою та бізнесом, що допомагало вирішувати важливі соціально-економічні завдання щодо підвищення потенціалу асекурації продовольчої безпеки.

Звичайно, у період агресивної війни росії, все змінилось, так, за даними центральних та місцевих органів виконавчої влади в Україні, за станом на 01.01.2023, на умовах ДПП укладено 193 договори, з яких реалізується 18 (9 – концесійних, 5 – договорів про спільну діяльність, 4 – інші), 162 договори не реалізується (116 – не виконуються, 46 – розірвані/закінчився термін дії), 13 призупинені у зв'язку зі збройною агресією російської федерації [12]. Дослідники відмічають, що застосування ДПП в агропромисловому комплексі України поки що рідкість, а саме: стосовно функціонування об'єктів морських портів для сільгосппродукції (збереження, перевантаження, доставка), сільський туризм, забезпечення роботи систем зрошення/осушення та у сфері житлово-комунального господарства сільських громад. Це вимагає активізації впровадження цього інструменту для розв'язання першочергових задач в умовах воєнних дій [14, с. 67].

Підсумовуючи, зазначимо, що стан державно-приватного партнерства в агропродовольчій сфері України сьогодні характеризується наступним. В Україні існує низка нормативно-правових актів, що регулюють державно-приватне партнерство, проте їх реалізація часто ускладнюється недостатньою чіткістю норм, а також відсутністю єдиних стандартів для усіх учасників

ринку, що часто зумовлює правові колізії та невизначеність для приватних інвесторів. Агропродовольча сфера України має великий потенціал для залучення інвестицій, однак існуючі проблеми, такі як корупція, політична нестабільність та недостатня прозорість у веденні бізнесу, стримують розвиток державно-приватне партнерство, оскільки інвестори часто вважають, що ризики є більшими за потенційні вигоди.

Незважаючи на наявність державних програм, фінансування проектів за схемами державно-приватного партнерства залишається недостатнім, а багато приватних компаній не мають доступу до довгострокових кредитів, що ускладнює реалізацію потужних проектів. І, хоча з боку держави існує бажання залучити приватний сектор до розвитку агропродовольчої сфери, реальна співпраця часто обмежується формальностями, брак діалогу між державними органами та бізнесом призводить до невідповідності інтересів, потреб і пропозицій. Водночас, недостатня інфраструктура, зокрема в транспортному та логістичному секторах, є серйозною перешкодою для розвитку державно-приватного партнерства, жакхливий стан доріг та відсутність сучасних складських приміщень і холодильних установок обмежують можливості для ефективної реалізації агропродовольчої продукції.

Вітчизняна агропродовольча сфера характеризується консерватизмом, оскільки значна кількість товаровиробників схильні використовувати традиційні технології та застарілі форми господарювання й не виходять на нові ринки збуту, тому й впровадження новітніх технологій у агровиробництво та переробку залишається на низькому рівні, проте, державно-приватне партнерство може стати важливим інструментом для стимулювання інновацій при державній підтримці, особливо для впровадження екологічно чистих технологій.

Таким чином, акцентуємо, що, державно-приватне партнерство в агропродовольчій сфері України має значний потенціал, але для його реалізації необхідно подолати численні бар'єри. Водночас, переконані, що приватний бізнес готовий підтримати необхідні державні проекти, оскільки сьогодні бізнес триває та навіть місцями зростає, незважаючи на зовнішні й внутрішні виклики воєнного часу 2022–2023 років. Водночас, як свідчать дослідження, здебільшого підприємства демонструють соціально відповідальну позицію: донатять, допомагають волонтерам, розподіляють свої обмежені ресурси, прагнуть зберегти робочі місця, підтримують ветеранів та переселенців [5]. Тому, нагально необхідно для активізації співпраці між державою та бізнесом поліпшити регуляторну базу, створити сприятливий інвестиційний клімат, розвивати інфраструктуру, що стане рушієм для розбудови державно-приватного партнерства, як інструменту підвищення потенціалу асекурації продовольчої безпеки у післявоєнний період відтворення. Для цього доцільно розробити та впровадити законодавчі ініціативи, які забезпечать правову визначеність для учасників державно-приватного партнерства, зокрема, щодо механізмів співпраці, розподілу ризиків та вигод. Для залучення приватних інвестицій у агропродовольчу сферу варто запровадити фінансові стимули, такі як податкові пільги, гранти та субсидії, що суттєво підвищить потенціал продовольчої безпеки. Слід започаткувати платформи у агропродовольчій сфері для підтримки

інновацій та програм навчання, включаючи технології, які підвищують врожайність, зменшують витрати та покращують якість продукції. Крім того, доцільно підтримувати інвестиції в інфраструктуру, таку як дороги, склади, системи зрошення та логістичні мережі, що є критично важливими для забезпечення ефективної роботи агропродовольчої сфери. Водночас, необхідно розробити стратегії, що враховують потреби як держави, так і приватного сектору, з фокусом на сталий розвиток та адаптацію до змін клімату, а для цього слід організовувати регулярні зустрічі та форуми для обговорення викликів і можливостей у сфері продовольчої безпеки, із залученням представників держави, бізнесу та громадських організацій.

Запропоновані заходи та ініціативи допоможуть зміцнити державно-приватне партнерство як ефективний інструмент для підвищення потенціалу асекурації продовольчої безпеки в умовах післявоєнного відтворення, що буде генерувати наступні переваги: стимулювати приватні інвестиції в агропродовольчу сферу, що допоможе модернізувати виробництво, впроваджувати нові технології та розвивати і покращити інфраструктуру, розширити доступ до новітніх технологій і інноваційних рішень, що підвищить продуктивність і ефективність агропродовольчого виробництва; диверсифікує ризики між державою та приватними інвесторами, що зменшить фінансове навантаження на обидві сторони; підтримуватиме інтеграцію сучасних технологій і практик, які враховують екологічні та інклюзивні аспекти й потреби суспільства що підвищить конкурентоспроможність товаровиробників на міжнародному ринку; сприятиме створенню нових робочих місць, розвитку сільських територій і покращенню якості життя населення в сільських регіонах, забезпечить стабільність у постачанні продуктів харчування і зменшить залежність від імпорту.

Таким чином, активізація співпраці між державою та приватним сектором стане важливим інструментом

зростання потенціалу асекурації продовольчої безпеки для післявоєнного відтворення та підвищить ефективність, продуктивність, інноваційність, стійкість, інклюзивність та автономність агропродовольчої сфери.

Висновки. У статті, відмічено, що розбудова державно-приватного партнерства є критично важливою для підвищення потенціалу асекурації продовольчої безпеки, особливо в умовах післявоєнного відтворення, тому що саме державно-приватне партнерство дозволяє оптимізувати використання обмежених ресурсів, об'єднуючи фінансові та технологічні можливості держави і приватного сектору. Уточнено змістове наповнення поняття «державно-приватне партнерство», розглянуто його довоєнний та сучасний стан в агропродовольчій сфері України, виявлено проблеми і бар'єри для його розвитку, зокрема зазначено, що агропродовольча сфера України має великий потенціал для залучення інвестицій, однак існуючі проблеми, такі як корупція, політична нестабільність та недостатня прозорість у веденні бізнесу, стримують розвиток державно-приватне партнерство. Розроблено обґрунтовані пропозиції щодо розбудови державно-приватного партнерства, як інструменту підвищення потенціалу асекурації продовольчої безпеки для післявоєнного відтворення, так, аргументовано необхідність для активізації співпраці між державою та бізнесом поліпшити регуляторну базу, створити сприятливий інвестиційний клімат, розвивати інфраструктуру, що стане рушієм для розбудови державно-приватного партнерства. Наголошено, що запропоновані заходи та ініціативи допоможуть зміцнити державно-приватне партнерство як ефективний інструмент для підвищення потенціалу асекурації продовольчої безпеки в умовах післявоєнного відтворення, що буде генерувати численні переваги, а активізація співпраці між державою та приватним сектором підвищить ефективність, продуктивність, інноваційність, стійкість, інклюзивність та автономність агропродовольчої сфери.

Література:

1. Володін С., Витвицька О., Кондрат О. Інноваційна платформа аграрної сфери. *Development Service Industry Management*. 2024. № 1. С. 234–241. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-5\(34\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-5(34))
2. Гражевська Н., Мостепанюк А. Державно-приватне партнерство як чинник забезпечення конкурентоспроможності національної економіки. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2011. Вип. 124–125. С. 31–34.
3. Гришин В. Є. Формування системи продовольчої безпеки України. Дисертація. 2021. URL: http://znau.edu.ua/images/public_document/2021/04/дисертації/Дисертація_Гришин_В.Є..pdf
4. Гудзь О. Є., Байрамов С. Інструменти державно-приватного партнерства щодо активізації інноваційного розвитку телекомунікаційних підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2016. № 4 (17). С. 14–20.
5. Гудзь О. Є., Шавловський П. В. Обґрунтування стратегій гармонізації організаційної поведінки підприємств в умовах цифровізації. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2024. № 1 (85). С. 66–71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2024-85-11>
6. Крилов В. Д. Концептуальні основи державно-приватного партнерства. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. № 4. С. 15–19. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-03-03>.
7. Косач І. А. Концептуальні засади розробки стратегії розвитку державно-приватного партнерства в АПК України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2018. № 1 (13). С. 24–31. DOI: <https://doi.org/10.25140/2411-5215-2018-11913>-24-31.
8. Морарь Д. Р. Напрями державно-приватного партнерства в аграрному секторі економіки України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 10. С. 89–95. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.10.89>
9. Мудрак Р., Лагодієнко В., Осіпова А., Фротер О., Соколюк К. Концепція продовольчої безпеки: теорія і українська практика. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2024. Том 1 (54). С. 452–470. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.1.54.2024.4194>
10. Олійник Г. Державно-приватне партнерство як механізм зменшення ризиків соціальної сфери. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2015. Вип. 3. С. 67–72.
11. Офіційний сайт Верховної Ради України. На розмінованих землях України вже можна виростити 1 млн т зерна. 2024. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/245689.html

12. Офіційний сайт Міністерства економіки України. Стан здійснення ДПП в Україні. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=ukUA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini>
13. Петрова І. П. Поняття державно-приватного партнерства: оцінка зарубіжних і вітчизняних визначень. *Вісник економічної науки України*. 2014. № 3. С. 88–89.
14. Усата Н. В. Державно-приватне партнерство в аграрному секторі: концептуальні засади розвитку. *Економіка та управління АПК*. 2023. № 2. С. 65–72. DOI: <https://doi.org/10.33245/2310-9262-2023-185-2-65-72>

References:

1. Volodin S., Vytvytska O. & Kondrat O. (2024). Innovatsiina platforma ahrarnoi sfery [Innovative agricultural platform]. *Development Service Industry Management*. 2024. № 1. Pp. 234–241. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-5\(34\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-5(34)) [in Ukrainian]
2. Hrazhevska N. & Mostepaniuk A. (2011) Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak chynnyk zabezpechennia konkurentospromozhnosti natsionalnoi ekonomiky [Public-private partnership as a factor in ensuring the competitiveness of the national economy]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*. Vup. 124–125. Pp. 31–34. [in Ukrainian]
3. Hryshyn V. Ye. (2021) *Formuvannia systemy prodovolchoi bezpeky Ukrainy* [Formation of the food security system of Ukraine]. Dysertatsiia. Available at: http://znau.edu.ua/images/public_document/2021/04/дисертації/Дисертація_Гринишин_В.Є.pdf [in Ukrainian]
4. Hudz O. Ie. & Bairamov S. (2016) Instrumenty derzhavno-pryvatnoho partnerstva shchodo aktyvizatsii innovatsiinoho rozvytku telekomunikatsiinykh pidpriemstv [Public-private partnership tools to enhance innovative development of telecommunications enterprises]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*. № 4 (17). Pp. 14–20. [in Ukrainian]
5. Hudz O. Ie. & Shavlovskyi P. V. (2024) Obgruntuvannia stratehii harmonizatsiinoi povedinky pidpriemstv v umovakh tsyfrovizatsii [Substantiation of strategies for harmonizing organizational behavior of enterprises in the context of digitalization]. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*. № 1 (85). Pp. 66–71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2024-85-11> [in Ukrainian]
6. Krylov V. D. (2022) Kontseptualni osnovy derzhavno-pryvatnoho partnerstva [Conceptual foundations of public-private partnership]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriia: ekonomika ta upravlinnia*. № 4. Pp. 15–19. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-03-03> [in Ukrainian]
7. Kosach I. A. (2018) Kontseptualni zasady rozrobky stratehii rozvytku derzhavno-pryvatnoho partnerstva v APK Ukrainy [Conceptual principles for developing a strategy for the development of public-private partnership in the agribusiness sector of Ukraine]. *Problemy i perspektivy ekonomiky ta upravlinnia*. № 1 (13). Pp. 24–31. DOI: <https://doi.org/10.25140/2411-5215-2018-11913>-24-31 [in Ukrainian]
8. Morar D. R. (2021) Napriamy derzhavno-pryvatnoho partnerstva v ahrarnomu sektori ekonomiky Ukrainy [Directions of public-private partnership in the agricultural sector of the Ukrainian economy]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. No. 10. Pp. 89–95. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.10.89> [in Ukrainian]
9. Mudrak R., Lahodiienko V., Osipova A., Froter O., Sokoliuk K. (2024) Kontseptsiiia prodovolchoi bezpeky: teoriia i ukrainska praktyka [The concept of food security: theory and Ukrainian practice]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*. T. 1 (54). Pp. 452–470. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.54.2024.4194> [in Ukrainian]
10. Oliinyk H. (2015) Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak mekhanizm zmenshennia ryzykiv sotsialnoi sfery [Public-private partnership as a mechanism for reducing social risks]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*. Vup. 3. Pp. 67–72. [in Ukrainian]
11. Ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy (2024). Na rozminovanykh zemliakh Ukrainy vzhe mozna vyrostyty 1 mln t zerna [1 million tons of grain can already be grown on demined lands of Ukraine]. Available at: https://rada.gov.ua/news/news_kom/245689.html [in Ukrainian]
12. Ofitsiinyi sait Ministerstva ekonomiky Ukrainy (2024). Stan zdiisnennia DPP v Ukraini [The state of PPP implementation in Ukraine]. Available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=ukUA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini> [in Ukrainian]
13. Petrova I. P. (2014) Poniattia derzhavno-pryvatnoho partnerstva: otsinka zarubizhnykh i vitchyznanykh vyznachen [The concept of public-private partnership: an assessment of foreign and domestic definitions]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*. № 3. Pp. 88–89. [in Ukrainian]
14. Usata N. V. (2023) Derzhavno-pryvatne partnerstvo v ahrarnomu sektori: kontseptualni zasady rozvytku [Public-private partnership in the agricultural sector: conceptual principles of development]. *Ekonomika ta upravlinnia APK*. № 2. Pp. 65–72. DOI: <https://doi.org/10.33245/2310-9262-2023-185-2-65-72> [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 02.06.2025

Стаття опублікована 30.06.2025